

УДК 37. 048

Григоренко В.Г.*

СТРУКТУРА ОСОБИСТІСНОГО ПОРТФОЛІО СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

У статті досліджено методи фіксування, накопичення, ранжування та стимулювання індивідуальних об'єктивних успіхів соціально-педагогічного розвитку учнів. Портфоліо розглядається, формується та практично використовується як комплекс соціально актуальних факторів особистості учня, які виховуються та системно реалізуються в процесі навчальної діяльності учнів загальноосвітнього закладу. Структура особистісного портфоліо соціально-педагогічного розвитку учнів розглядається як інтеріоризована форма системного, рефлексивного підкріплення особистісних, соціальних, професійно-орієнтаційних мотивів та потреб продуктивної навчально-виховної діяльності учнів.

Ключові слова: портфоліо, соціум, розвиток, рефлексія, мотивація, моніторинг, рейтинг, актуалізація, технологія.

Сучасні наукові та організаційно-управлінські тенденції розвитку, модернізації та реформування системи національної освіти свідчать, що вони реалізуються в площині соціально-педагогічної, психологічної, інформаційно-комунікативної та організаційно-трудової діяльності учнів загальноосвітніх закладів як базових соціальних інститутів суспільства [1–5]. Визначена сфера соціально-педагогічного розвитку учнів повинна забезпечувати освітньо-виховні умови їх соціально-ціннісного самовизначення в формі профільного навчання у старших класах [1; 3–5].

Аналіз сучасних соціально-педагогічних досліджень вищезначеної освітньо-виховної проблеми [1–5] дозволяє дійти загального висновку, який полягає в тому, що в нашій країні майже не вивчені методологічні підходи до трансформування групових форм навчання і виховання учнів в індивідуальні методи їх соціально-педагогічного розвитку та соціальної інтеграції. За нашим переконанням, як такий методологічний підхід повинні бути використані інтегровані зусилля учнів і їх вчителів у розробці особистісних портфоліо (від фр. *portefeuille* – «портфель, папка») соціально-педагогічного розвитку школярів. В умовах сьогоденної соціально-педагогічної діяльності загальноосвітніх навчальних закладів вчені [1–4; 6] розглядають особистісне портфоліо учня як потужний психолого-педагогічний фактор актуалізації та самоактуалізації його творчого ставлення до формування своєї особистості в духовному, соціальному, аксіологічному, практиологічному, когнітивному, мотиваційно-потребнісному та психосоматичному аспектах.

Отже, враховуючи актуальність вищезначеної соціально-педагогічної проблеми, низький рівень її розробленості, ми реалізуємо спробу розробки та обґрунтування сутності, структури портфоліо особистісного соціально-педагогічного розвитку учнів старших класів загальноосвітнього навчального закладу як фактору актуалізації процесів їх соціальної інтеграції (адаптації) в сучасні суспільні відносини країни.

Мета статті полягає у визначенні змісту та структури поняття «портфоліо особистісного соціально-педагогічного розвитку» учнів загальноосвітнього навчального закладу та розробці технології його формування.

Дефінітивний аналіз та структурування такого базового поняття нашого дослідження, як особистісне портфоліо соціально-педагогічного розвитку учнів загальноосвітнього навчального закладу, базувалось на методологічних розробках Е. Зеєр [3], З. Молчанової, А. Тимченко, Т. Чернікової [2], які аргументовано довели казуальну природу (генезу) таких понятійних одиниць логіко-семантичного поля вищезначеної проблеми, як артефакт досягнень учнів, рівень їх готовності до успішного профільного навчання, соціально-ціннісного самовизначення, системний взаємозв'язок

* © Григоренко В.Г.*

внутрішньої та зовнішньої сфери соціально-педагогічної діяльності загальноосвітнього навчального закладу, актуальність портфоліо як методу саморегуляції, актуалізації, мотивації, рефлексії, соціально-педагогічного супроводу освітньо-виховної діяльності учнів, що відображають соціально-педагогічні закономірності формування компетентісно структурованої особистості учнів старшої вікової групи.

Спираючись на гносеологічні та методологічні положення вчених [1–5] ми поняття «особистісне портфоліо соціально-педагогічного розвитку» учня загальноосвітнього навчального закладу розглядали та практично формували як систему актуалізуючих та характеризуючих артефактів, документів, що об'єктивно відображають індивідуальні духовні, морально-етичні, освітні, виховні, оздоровчі досягнення учня, реальний рівень його готовності до продовження профільної освіти, соціально-ціннісного самовизначення, соціально-життєвої самореалізації, на основі яких він організує, актуалізує, оцінює, контролює, регулює, корегує, таксономує, верифікує, мотивує свою діяльність. При цьому портфоліо включає результати соціально-педагогічного розвитку учня, досягнуті не тільки в школі, а і в умовах позашкільних освітньо-виховних закладів (школи мистецтва, станції юних техніків, центри дитячої та юнацької творчості, екологічні, краєзнавчі та спортивні клуби, секції, художні студії, школи здоров'я тощо), що надає йому гносеологічного статусу інтеріоризованого підкріплення, когнітивної мотивації та мотиваційної інтерпретації результатів навчальної, виховної, профорієнтаційної діяльності учнів.

Викладений зміст вищезначеного поняття, дефінітивний його генезис, соціально-педагогічні його функції (діагностична, управлінська, мотиваційно-стимулююча, корегуюча діяльність учня) дозволили нам визначити структуру особистісного портфоліо соціально-педагогічного розвитку учня, яка полягала у відображенні його системності, цілісності, ієрархічності, функціональності, емерджентності та реляційності:

- Перший структурно-функціональний компонент (аксіологічний) включає комплекс документів, що відображають ціннісні духовно-освітні, морально-етичні, виховні, соціально-педагогічні, оздоровчі та професійно орієнтовані досягнення учнів: таблиць успішності, почесні дипломи та грамоти; листи-відгуки, рецензії; сертифікати участі в конкурсах, олімпіадах, змаганнях, грандах, соціальних проектах; свідоцтва про закінчення музичних, художніх, спортивних шкіл та студій; посвідчення про закінчення підготовчих курсів, пробного тестування.

- Другий структурно-функціональний компонент (праксіологічний) охоплює ціннісні результати творчої практичної діяльності учня у формі: освітньо-творчих та духовно-орієнтованих рефератів; вирішення науково-дослідних програм шкільних лабораторій; сертифікати члена Малої Академії Наук; опублікованих статей, нарисів, віршів, оповідань, есе, казок тощо; сертифікати учасника міжнародних конкурсів, олімпіад, конференцій, фестивалів, спортивних змагань.

- Третій структурно-функціональний компонент (мотиваційно-потребнісний) відображає стимулюючу та спонукальну якість контрольних робіт, діагностичних, моніторингових освітніх, виховних, соціально-педагогічних зрізів із загальноосвітніх, духовно-естетичних, технологічних, фізкультурно-оздоровчих циклів навчально-виховних дисциплін, на основі яких педагог і учень формують об'єктивне уявлення відносно його творчих здібностей та рейтингового місця в освітньо-оздоровчому середовищі школи. Рейтингова таблиця учнів, що є складовою цього структурно-функціонального компоненту вищезначеного портфоліо, розбудовується на основі даних одного класу, класних паралелей, шкіл району, міста, області і достатньо об'єктивно відображає динаміку досягнень учнів в соціально-педагогічному розвитку протягом року, яка виконує такі конструктогенні функції формування особистості школяра: а) рефлексивну (самооцінка, конкурентоспроможність, прогнозування розвитку, очікувані результати, цілеутворення тощо); б) ідентифікаційну (рівень

обдарованості, творчі здібності, лідерські якості, соціальна активність, толерантність, гуманістична емпатія, тощо); в) соціально-реалізаційну (самоактуалізація, наполегливість, соціально-життєва та здоров'ятворча компетентності, самоствердження, взаємодія та співпраця, командний стиль діяльності тощо); г) мотиваційно-потребнісна (пізнавально-виховні мотиви, стимули, інтереси, потреби, ціннісні орієнтації та особистісно-суспільні установки та орієнтири, мотиваційне поле середовища загальноосвітнього навчального закладу тощо); д) світоглядну (ідеї переконання, суспільно-соціальні цінності, життєтворча та здоров'ятворча компетентність, гармонійно розвинена особистість тощо).

Отже, викладена гносеологічна сутність, обґрунтована структура поняття «особистісне портфоліо соціально-педагогічного розвитку» учня дозволяє нам визначити базові системні атрибути цього особистісно-соціального явища, як педагогічної системи відкритого типу на рівні соціально-педагогічної технології формування особистісного портфоліо соціально-педагогічного розвитку учня:

- перший системний атрибут включає використання методів визначення соціально-педагогічних досягнень учнів, що відображають рівень якості навчально-виховного процесу школи релевантно до особистості кожного школяра;

- другий атрибут характеризується наявністю підсистеми методів підтримки, розвитку, корегування пізнавально-виховної мотивації учня, його соціально-педагогічного розвитку, успішної інтеграції в сучасний соціум країни (асиміляція особистості в соціумі), свідоме та добровільне прийняття норм поведінки, цінностей, морально-етичних установок соціального середовища на основі особистісної солідарності з ними;

- третій атрибут портфоліо включає методи, засоби, форми продуктивного формування в учнів ключових соціально-життєвих та здоров'ятворчої компетентностей, які ними усвідомлюються як соціально-педагогічні інструменти успішної реалізації вітагенного та соціального проекту свого життя;

- четвертий атрибут включає методи об'єктивного визначення рейтингової позиції соціально-педагогічних досягнень учнів, рівня задоволення їх особистісних освітньо-виховних амбіцій в аспекті соціально-ціннісної самореалізації;

- п'ятий атрибут портфоліо як системи включає комплекс методів об'єктивної оцінки ефективності алгоритмізованих засобів, форм, технологій, підходів до оптимізації, модернізації, іноваційності освітньо-виховної та фізкультурно-оздоровчої діяльності загальноосвітнього навчального закладу у формі документальних результатів: поточного та етапного моніторингу, заліків, іспитів, тематичного та підсумкового тестування, державної підсумкової атестації;

- шостий атрибут охоплює методи, засоби, форми використання структурно-функціональних компонентів вищезначеного портфоліо учнями з метою формування сталого та усвідомленого відчуття реально існуючого та розвиваючого особистісного соціального, життєвого, духовного, морально-етичного та здоров'ятворчого досвіду, який ними компетентно використовується в їх суспільно-соціальній практиці.

Викладені системні атрибути особистісного портфоліо соціально-педагогічного розвитку учнів загальноосвітнього навчального закладу відповідно до положень нової парадигми освіти у нашому дослідженні реалізуються на принципі особистісно орієнтованого підходу до суб'єктів соціально-педагогічного впливу освітньо-виховної системи означеного типу, що регламентує врахування їх індивідуальних особливостей (рівня психомоторного, психосоматичного, духовного, соціального, громадянського, деонтологічного, інтелектуального, фахово орієнтованого розвитку особистості).

Дослідження особистісного портфоліо соціально-педагогічного розвитку учнів старшої вікової групи в аксіологічному та праксіологічному дискурсі дозволило нам виявити когнітивні, мотиваційно-потребнісні та соціально-особистісні конструктори

проективної розробки педагогічної технології продуктивного формування вищеозначеного явища.

Результатом аксіологічного та праксіологічного дискурсу соціально-педагогічної діяльності загальноосвітнього навчального закладу стало формування соціально-суспільного образу виховання сучасної компетентісно структурованої особистості учня загальноосвітньої школи у гіперболізованій, образно-вербальній та технологічно структурованій соціально-педагогічній формі «сходження на Еверест своєї особистості». У нашому дослідженні структура соціально-педагогічної технології означеної спрямованості має вісім рівнів сходження, які від першого до восьмого відображають гносеологічний образ, актуальність, складність й особистісно-соціальну цінність етапів та рівнів формування і самоформування духовно, інтелектуально, психосоматично, соціально компетентної та етичної досконалої особистості учня загальноосвітнього навчального закладу.

Вищеозначена технологія була структурована таким чином, що створювали сталу ситуацію соціально-педагогічного розвитку учнів, яка полягала в системній реалізації (протягом навчального року) культурологічних, освітніх, оздоровчих та профорієнтаційних умов соціуму загальноосвітнього навчального закладу, що продуктивно забезпечували динаміку онтогенетичного розвитку його суб'єктів (соціальний статус учнів, розвивальний вплив освітньо-оздоровчої системи, хронологічні та соціальні характеристики учнів старшого віку, соціально-педагогічні фактори ідентифікації учнів як особистості, громадянина України тощо) шляхом портфоліо її об'єктивних даних, результатів, стимулів, рекомендацій, ціннісних орієнтацій, включеності онтогенезу в соціально-історичні умови країни.

Звертаємо увагу на те, що індивідуалізована та поступова реалізація учнями соціально-педагогічного сходження здійснюється в умовах психолого-педагогічного їх супроводу, який спрямовується на превентивну й оперативну допомогу дитині в ефективному вирішенні персоніфікованих проблем, пов'язаних із психосоматичним здоров'ям, успішною професійною орієнтацією та навчанням, соціально-ціннісним самовизначенням, морально-етичним розвитком (педагог створює умови позитивної психоемоційної атмосфери урочної та позаурочної діяльності учнів, їх актуалізації, самоствердження, визнання, співпраці, співтворчості, захищеності, ідентифікації як особистості тощо).

Дидактична та соціально-педагогічна реалізація рівнів сходження (особистісне формування духовно-соціальної структури учня) здійснювалася в умовах уроків загальноосвітнього, духовно-естетичного, суспільно-правового, технологічного циклів дисциплін, фізичного виховання, основ здоров'я та форм позакласної соціально-педагогічної роботи (кероване вчителем та самостійне сходження). Результати впливу вищеозначених педагогічних форм інтегрувалися на засадах загальнопедагогічного принципу внутрішньої та міждисциплінарної інтеграції, знань, мотивів, інтеріоризованих життєво-соціальних цілей, механізмів творчого та саногенного мислення, ціннісних орієнтацій, професійно орієнтованих здібностей учнів загальноосвітнього навчального закладу.

У зв'язку з вищевикладеною аргументацією цільова, соціально ціннісна, таксономічно визначена сутність рівнів сходження у вищеозначене соціально-педагогічній технології була такою:

- Перший рівень сходження – індивідуалізований розвиток мотиваційно-потребнісної сфери учня: бути психосоматично здоровим, законослухняним, соціально-ціннісно самовизначеним, конкурентоспроможним та фахово визначеним і підготовленим, культурно, духовно, інтелектуально та фізично розвиненим; щоб поважали та цінували; фахово успішним, що дозволить оптимально забезпечувати сім'ю; соціально-ціннісно ставитися до оточуючого середовища, колег, суспільства, нації.

- Другий рівень сходження – індивідуальне формування здоров'ятворчої особистості учня, її психосоматичного здоров'я на рівні усвідомлення «Я – здорова людина», що системно реалізує здоровий спосіб життя: займається фізичною культурою та спортом; має саногенне здоров'ятворче мислення, світогляд, ментальність; володіє компетентно технологіями харчування, особистої гігієни, психофізичної релаксації, загартування тіла; володіє культурою спілкування, співпраці, взаємодопомоги, гуманістичною емпатією; використовує в ситуаціях конфлікту, ризику, морально-етичного вибору, девіантної поведінки оточуючих, відповідальності, здоров'ярозвивальні, здоров'язберігальні, здоров'ятворчі компетентності та національні традиції формування культури здоров'я особистості.

- Третій рівень сходження – індивідуальне формування соціально-педагогічної структури успішної особистості учня, яка характеризується: здатністю ставити та успішно досягати особистісні, соціально-життєві цілі; здійснювати керування саморозвитком, самоосвітою, самовихованням, соціально-ціннісним самовизначенням, психомоторним розвитком, психосоматичним здоров'ям; наявністю стійких особистісних та соціальних мотивів до пізнавальної та виховної діяльності; організованістю, працелюбністю, наполегливістю, здатністю до пізнавально-соціальної актуалізації та рефлексії; усвідомленим фахово-трудовим самовизначенням.

- Четвертий рівень сходження – індивідуальне формування особистості учня, що позитивно себе позиціонує в своїй сім'ї: допомагає батькам; піклується про своїх рідних; володіє культурою позитивних відносин у сім'ї, знає її родовід; опановує життєвий досвід батьків, відповідально формує якості майбутнього батька, матері.

- П'ятий рівень сходження – індивідуалізоване формування здатності культури особистості учня товаришувати: бути членом команди; адекватно діяти в умовах ризику, конфлікту, особистої відповідальності, морально-етичного вибору, девіацій соціально-педагогічної поведінки; актуальності прояву гуманістичної емпатії; культури спілкування, співтворчості, взаємодопомоги; здатним контролювати особистісні амбіції, прояви характеру, визнавати успіхи своїх однолітків, товаришів, членів малої групи, відповідально ставитися до конфіденціальності особистого життя своїх товаришів, однолітків.

- Шостий рівень сходження – індивідуалізоване формування в учня здібностей лідера, толерантної та гуманістичної особистості, що характеризується такими духовно-соціальними ознаками, як здатність до саморозвитку, самоактуалізації, формування етично-толерантного характеру, активної діяльності в соціальних проектах, вести діалог, дискусії, відстоювати свої соціальні, політичні та громадянські права, етичні, естетичні, політичні, духовні переконання; готовність формувати якості лідера, продуктивно їх реалізовувати в соціумі сім'ї, школи, вищого навчального закладу, у сфері фахово-трудової діяльності; усвідомлення лідерських якостей як соціального інструменту, що відповідально реалізується особистістю в суспільній практиці; уміння управляти своїми емоціями, поведінкою, толерантно ставитися до людей та їх індивідуальних особливостей, життєвого досвіду, досягнень, уподобань тощо; здатність до духовної, соціальної, інтелектуальної, психосоматичної, фахово-трудової рефлексії; наявність почуття гумору та здатність конструктивно сприймати критику, негативні оцінки результатів діяльності; уміння працювати в малій групі, команді.

- Сьомий рівень сходження – індивідуалізоване формування гуманістично-демократичної особистості учня, яка суспільно-соціально здатна до соціально-нормативної поведінки; патріотичної та соціально-ціннісної самореалізації; протистояння порушенню прав, честі, громадянської повинності людини, свідомої реалізації своєї точки зору, духовно-соціальних переконань; знань своїх прав та обов'язків, ефективного їх захисту та деонтологічної реалізації в соціально-суспільному житті країни.

- Восьмий рівень сходження – індивідуалізоване духовно-соціальне формування культурного громадянина України, що характеризується здатністю до збереження та цінування духовного надбання свого народу; опанування багатстві рідної мови; свідомого соціально-ціннісного ставлення до національних духовних, матеріальних цінностей, їх традицій, обрядів; удосконалення етичної культури та системного її застосування в суспільно-соціальній діяльності особистості; сталого виявлення почуття патріотизму українця, його суспільства, сім'ї, школи, середнього технічного закладу, вищого навчального закладу, установ економічної діяльності, міста, села, області, регіону; духовно-ціннісного засвоєння історії та культури України; свідомого сприйняття структури державної влади та національної різноманітності народу України, її суспільних, соціальних, економічних, політичних та культурологічних проблем, цивілізаційного майбутнього; сприйняття національного менталітету народу України як духовно-соціального критерію ідентифікації себе як унікальної особистості та громадянина України.

Експериментальне використання методологічних результатів дослідження проблеми керованого формування особистісного портфолію соціально-педагогічного розвитку учнів загальноосвітнього закладу (експериментальна база – ЗОШ № 4, 8 м. Слов'янськ) дозволило нам сформулювати низку таких висновків:

1. Особистісне портфолію соціально-педагогічного розвитку учня загальноосвітнього закладу є складним соціальним, психологічним та педагогічним фактором продуктивної технологічної реалізації суб'єкт-суб'єктних відносин, соціально-педагогічної підтримки учнів у процесі формування їх особистості, створення умов соціальної фасилітації в освітньо-виховній діяльності учня, становлення його особистості, потужним чинником керованої та саморегульованої профілактики духовних, соціальних, морально-етичних, психосоматичних девіацій розвитку. У зв'язку з викладеними цільовими характеристиками вищеозначеного портфолію в практиці соціально-педагогічної діяльності загальноосвітнього навчального закладу формування цього явища повинно технологічно відбуватися на основі таких соціально-педагогічних принципів: принцип індивідуалізованого впливу соціально-педагогічних факторів на особистість учня; принцип урахування системності впливу соціально-педагогічних факторів; принцип системної профілактики соціальної дезаптації учня; принцип особистісно орієнтованого підходу до учня в накопиченні та інтерпретації складових його портфолію соціального розвитку; принцип формування індивідуального, усвідомленого ставлення учня до особистісного портфолію соціально-педагогічного розвитку як до образу, що відображає його соціально-життєвий досвід, духовно-інтелектуальну сутність, моделює напрямки, шляхи, соціальні інструменти соціально-ціннісного самовизначення, самореалізації, становлення та удосконалення компетентісно структурованої особистості.

2. Зміст особистісного портфолію соціально-педагогічного розвитку учня старших класів суттєво доповнює контрольо-оцінний апарат вчителя та дозволяє реалізувати систему накопичення індивідуальних оцінок досягнень учнів, які використовуються з метою визначення здібностей, нахилів, продуктивних можливостей його подальшого профільного навчання, соціально-ціннісного самовизначення, обґрунтування діапазону фахово-трудової динамічності на ринку праці.

3. Основними напрямками подальшої наукової розробки проблеми формування особистісного портфолію соціально-педагогічного розвитку учнів старшої вікової групи ми вважаємо: формування здатності учнів до психосоматичної, інтелектуальної, духовної, соціальної рефлексії; фахову підготовку вчителів загальноосвітньої школи до керованого формування особистісного портфолію соціально-педагогічного розвитку учнів старшої вікової групи як фактору становлення їх особистості.

Література:

1. Абрамова С. Г. Комплекс методик определения учебного портфолио школьника / С. Г. Абрамова, А. Ю. Лебедев, О. В. Москаленко, И. С. Якиманская. – М. : АПК и ПРО, 1993. – 226 с.
2. Личностное портфолио старшеклассника : [учебн.-метод. пособие] / [З. М. Молчанова, А. А. Тимченко, Т. В. Черникова] ; под ред. Т. В. Черниковой. – 4-е изд. стереотипное. – М. : Планета, 2011. – 128 с.
3. Педагогический словарь / [В. И. Загвязинский, А. Ф. Закирова, Т. А. Строкова и др.] ; под ред. В. И. Загвязинского, А. Ф. Закировой. – М. : Изд. Центр «Академия», 2008. – 352 с.
4. Социализация и творческое развитие личности / под ред. В. Г. Рындак. – Оренбург : Изд. Центр «Смысл». – 201 с.
5. Чистякова С. Н. Элективные ориентационные курсы и другие средства профильной ориентации в предпрофильной подготовке школьников / С. Н. Чистякова. – М. : АПК и ПРО, 2003. – 220 с.

Григоренко В.Г.

СТРУКТУРА ЛИЧНОСТНОГО ПОРТФОЛИО СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО
РАЗВИТИЯ УЧАЩИХСЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ

В статье исследованы методы фиксации, накопления, ранжировки и стимулирования индивидуальных объективных результатов социально-педагогического развития учащихся. Портфолио рассматривается, формируется и практически реализуется как комплекс социальных факторов воспитания личности учащихся, которые воспитываются и системно реализуются в процессе учебной деятельности учащихся общеобразовательного учебного заведения. Структура личностного портфолио социально-педагогического развития учащихся рассматривается как интериоризованная форма системного, рефлексивного подкрепления личностных, социальных, профессионально ориентированных мотивов и потребностей продуктивной учебно-воспитательной деятельности учащихся.

Ключевые слова: портфолио, социум, развитие, рефлексия, мотивация, мониторинг, рейтинг, актуализация, технология.

Grigorenko V.G.

STRUCTURE OF PERSONAL PORTFOLIO OF SOCIAL AND PEDAGOGICAL DEVELOPMENT OF
PUPILS OF GENERAL EDUCATIONAL ESTABLISHMENT

The article is investigated methods of jiggging, ranging, accumulation and stimulation of individual objective success of socioal and pedagogical development of students. Portfolio is examined, formed and used practically, as a complex of socially actual factors of student's personality, which is educated and realized in the process of educational activity of students of general establishment.

The structure of personality of portfolio of social and pedagogical development of students is examined as an complicated form of system, reflection of reinforcement of personality, social, professionally oriented reasons and necessities of productive educational activity of students of general educational establishments.

Portfolio of the social and pedagogical direction of personality of students of general educational establishment is structured as social and pedagogical technology which provides individualized psychosomatic, intellectual, social, mental psychosomatic education, forming of ability of students the process of actualization, social valued self-determination, and effective educational-educate self-realizations.

The article examines laws and system signs of interactive forming of personality using social and pedagogical portfolio of students of general educational establishments that are grounded on the system of cooperation, intercourse, collaboration, joint work, mutual help, «the student - to the student - is the teacher», which will be realized in a complex of educational and extracurricular forms of functioning of modern general educational establishments.

Key words: portfolio, society, development, reflection, motivation, monitoring, rating, actualization, technology.